

Vejning af skolebørnene - skal vi fortsat det?

Berit L Heitmann,

Professor ved Københavns Universitet

**Forskningschef på Enheden for Epidemiologisk
Kostforskning ved Parker Institutet,**

Frederiksberg Hospital.

EN RAPPORT FRA

VIDENSRÅD FOR FOREBYGGELSE
KRISTIANIAGADE 12
2100 KØBENHAVN Ø

VFF@DADL.DK
WWW.VIDENSRÅD.DK

FOREBYGGELSE AF OVERVÆGT BLANDT BØRN OG UNGE

AF

JENS MELDGAARD BRUUN
LISE GEISLER BJERREGAARD
PERNILLE DUE
BERIT LILIENTHAL HEIMANN

TERESA VICTORIA HØY
LENE KIERKEGAARD
KIM FLEISCHER MICHAELSEN
CAMILLA SCHMIDT MORGEN

NANNA JULIE OLSEN
THORKILD I.A. SØRENSEN
ULLA TOFT
JANE NAUTRUP ØSTERGAARD

Vi havde på forhånd en formodning om, at der ikke er stærk evidens for effekten af de eksisterende indsatser, og den formodning har vist sig at holde stik.

Vi har ganske enkelt ikke fundet overbevisende dokumentation for, at de forebyggende indsatser, vi kender til, rent faktisk virker.... rapporten giver os en enestående anledning til at opfordre til, at vi vender bøtten, tænker kreativt og begynder at arbejde på nye måder med at fremme en sund vægtudvikling blandt alle børn og unge.

Nye måder, som gør os klogere og bedre i stand til at udvikle forebyggelsesindsatser, der virker. Kun på den måde kan vi gøre os håb om, at vi står et bedre sted om ti år, hvor færre børn og unge dør med overvægt og alle de deraf følgende negative konsekvenser

EN RAPPORT FRA

VIDENS RÅD FOR FOREBYGGELSE
ERSTATNINGSVEJ 12
2300 KØBENHÅVN Ø

VTR@DAOL.DK
WWW.VIDENSRAAD.DK

SKAL OVERVÆGTIGE VOKSNE TABE SIG?

DR
THORBJØRG SØRENSEN

BENTE KLARLUND PEDERSEN

ANNE LILLI SANDVÆK

KIM OVERBY

22. oktober 2013

Registre og services

De nationale sundhedsregistre	^
Sygdomme, lægemidler og behandlinger	v
Graviditet, fødsler og børn	^
Abortregisteret	
Børnedatabasen	
Fødselsregisteret	

Den Nationale Børnedatabase (BDB)

Sundhedsdatastyrelsen administrerer Børnedatabasen (BDB), som bl.a. indeholder data om danske børns højde og vægt samt data om, hvor mange nyfødte, der bliver udsat for tobaksrøg i hjemmet og hvor længe spædbørn bliver ammet.

Alle danske forældre bliver tilbudt forebyggende helbreds- og funktionsundersøgelser af deres børn. Undersøgelserne foretages af praktiserende læger, kommunalt ansatte læger og sundhedsplejersker.

Informationerne fra disse helbreds- og funktionsundersøgelser bliver indberettet til

Kontakt

Nanna Keiding Petersen

E: nakp@sundhedsdata.dk

T: [3268 9041](tel:32689041)

Rikke Hodal Meincke

E: rihm@sundhedsdata.dk

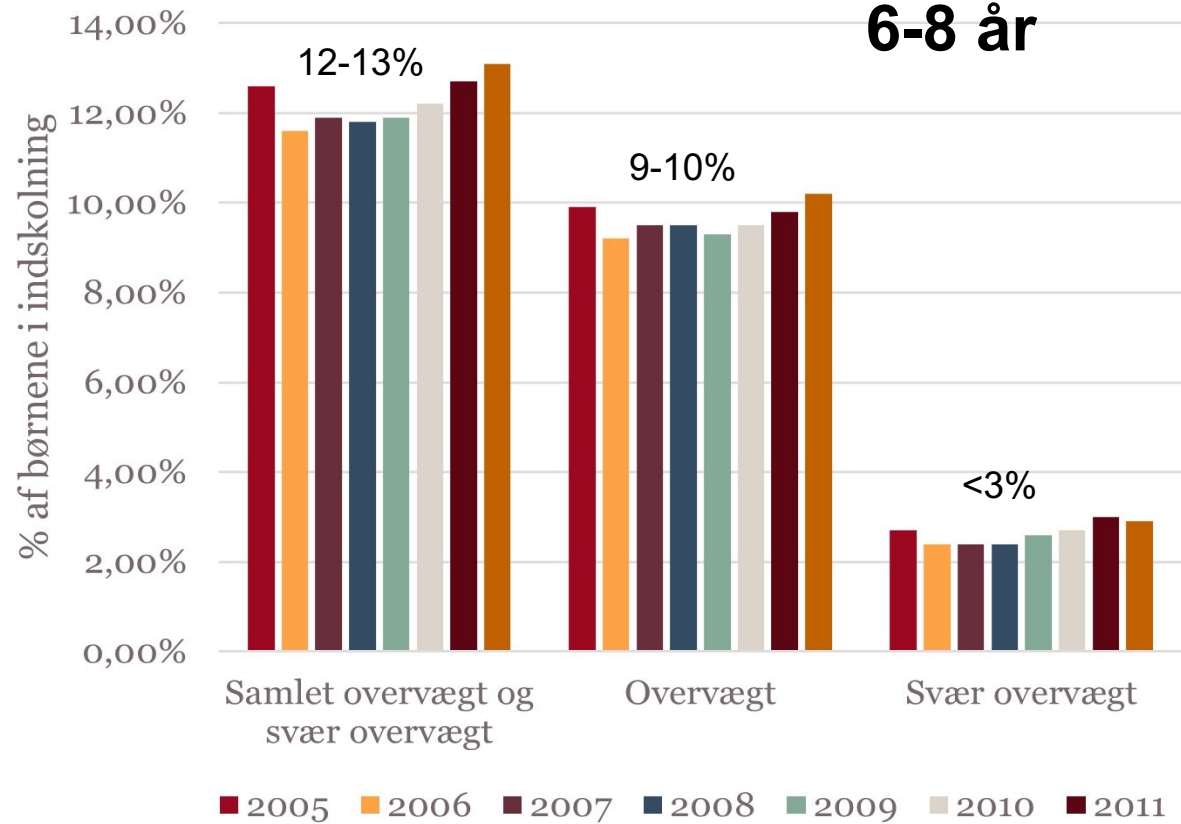
T: [3268 9019](tel:32689019)

Pointer

- 1) Vi har ikke viden om hvordan vi forebygger at børn (eller voksne) med normalvægt kan undgå at udvikle overvægt
- 2) Vi har ikke viden om hvordan vi *effektivt* behandler børn (eller voksne) for deres overvægt/fedme
- 3) Meget tyder på at der ikke er kommet mere overvægt og fedme blandt danske børn og unge de seneste 20 år
- 4) Udviklingen i fedme er sket i faser, og udviklingen synes at knytte sig til fødselsår snarere end kalenderår
- 5) Måske har vi en stigning i snarlig vente
- 6) Børn med fedme har metaboliske komplikationer der ligner dem man se hos voksne. Fedme hos børn og unge øger risikoen for tidlig hjertesygdom og død.
- 7) Børn (og voksne) med overvægt og fedme oplever væsentlig stigmatisering og udelukkelse - som måske kan bidrage til udvikling af overvægt eller fastholdelse af etableret fedme.

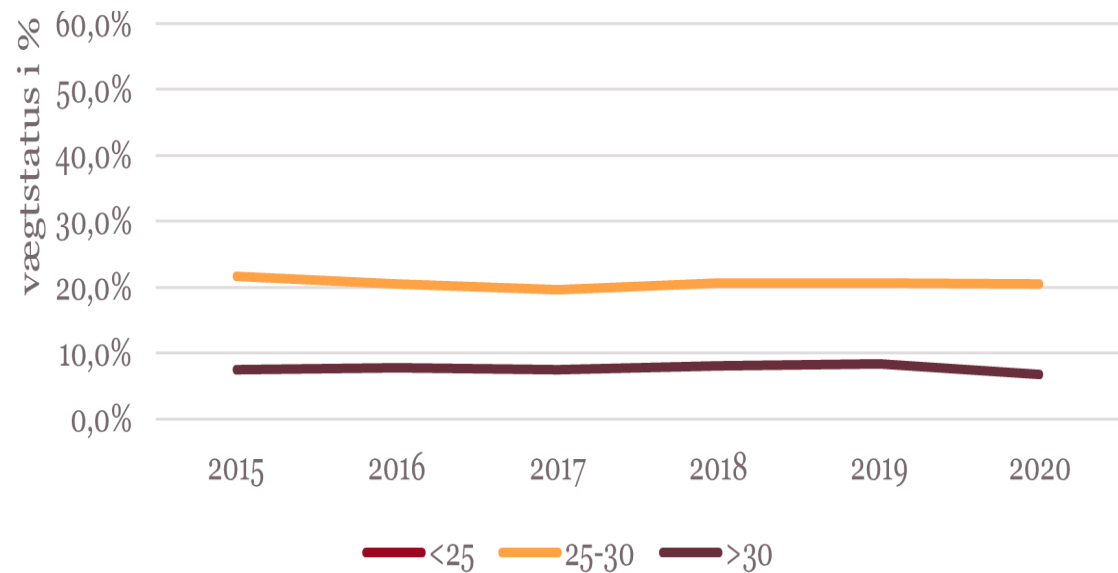
Vægtstatus i indskolningen

6-8 år

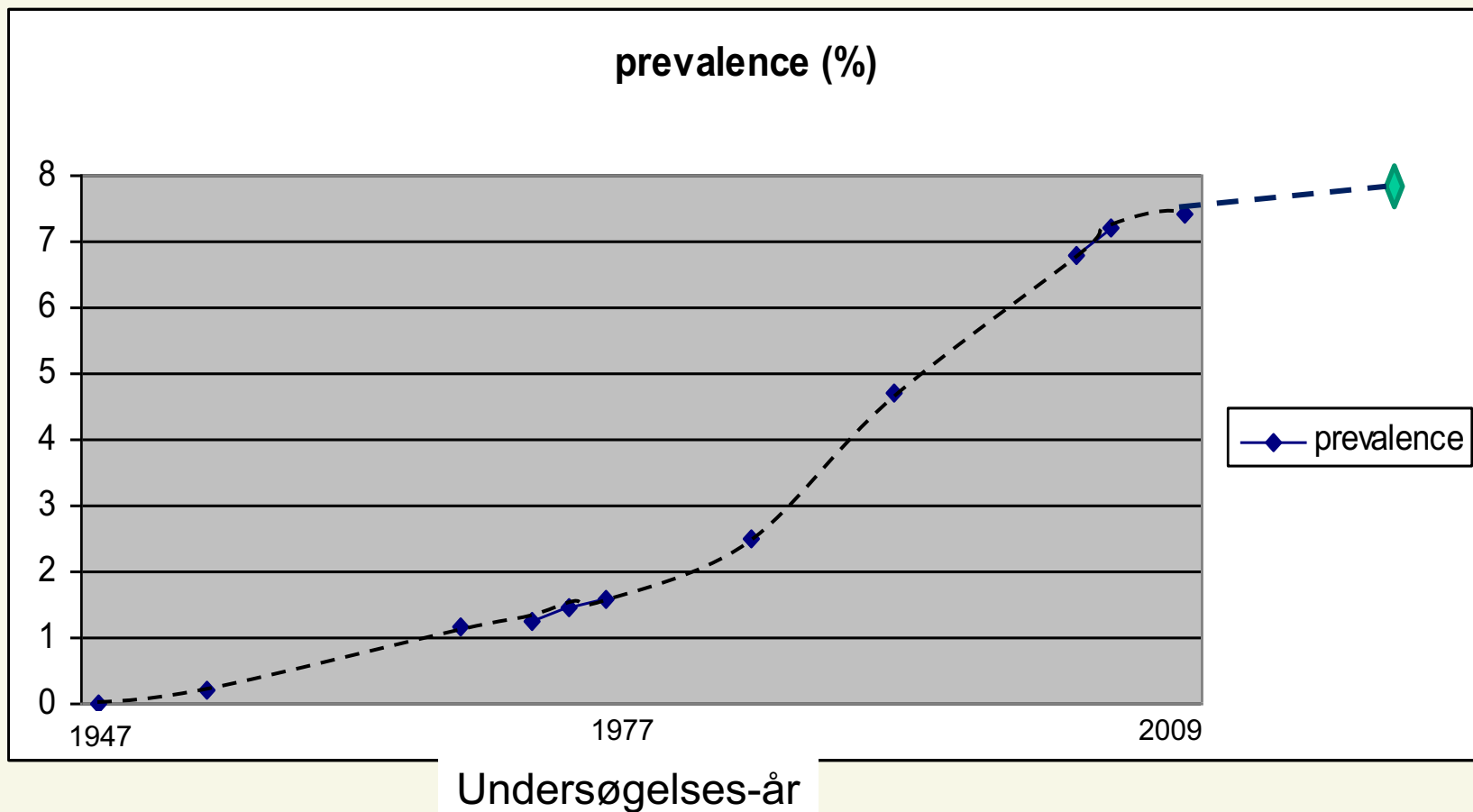
I Den Nationale Børnedatabase fra Sundhedsdatastyrelsen findes der målinger af vægt og højde for skolebørn i indskolning, mellemtrinet og udskolningen. Databasen bliver løbende opdateret og omfatter ca. 435.000 børn fra hele landet. Tallene i databasen er baseret på vægt og højde målt af sundhedsplejerske eller læge. Tal fra årgangene 2001-2012 er inkluderet (Sundhedsdatastyrelsen, 2021).

Vægtstatus på session (18-19 år)

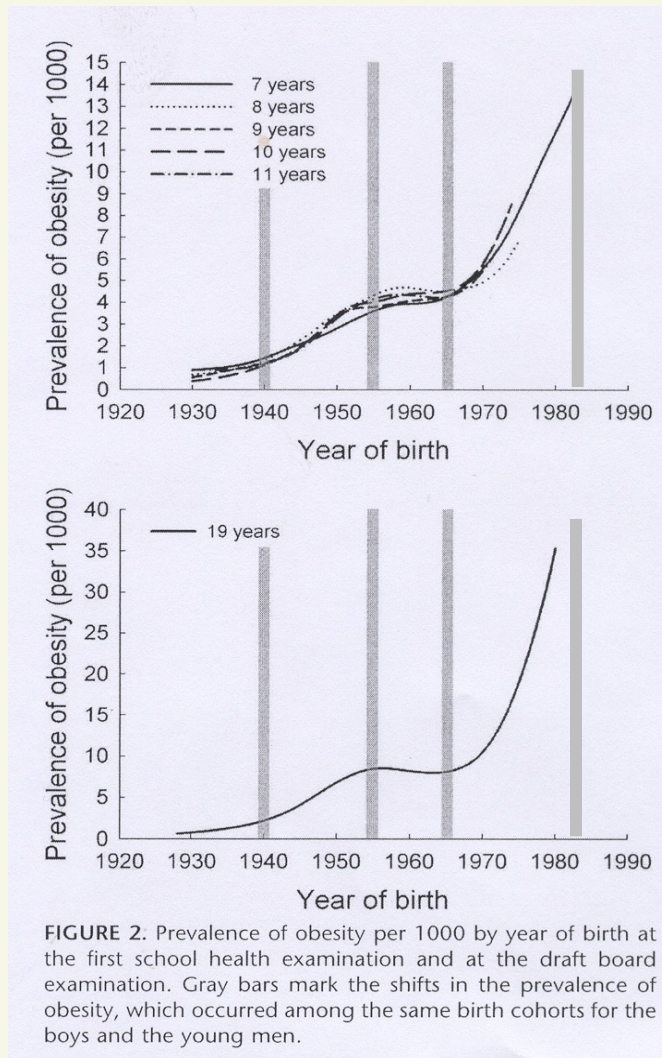
I Sessionsdatabasen findes der målinger af vægt og højde for alle unge på session. Tallene i databasen er baseret på vægt og højde målt af sessionslæge.

Forekomst af svær overvægt blandt danske rekrutter på

*Adapted from Sonne-Holm et al, 1977
Sørensen et al, 1990 & Sørensen et al 1997*

Trends in the prevalence of obesity from 1930-1999 by year of birth year.

163.835 Danish boys
aged 7-11 years – from
school health records

Olsen L et al.
Birth cohort effect on the
Obesity epidemic in Denmark
Epi (2006) Vol. 17, 3; 292-295

Om fremtiden:

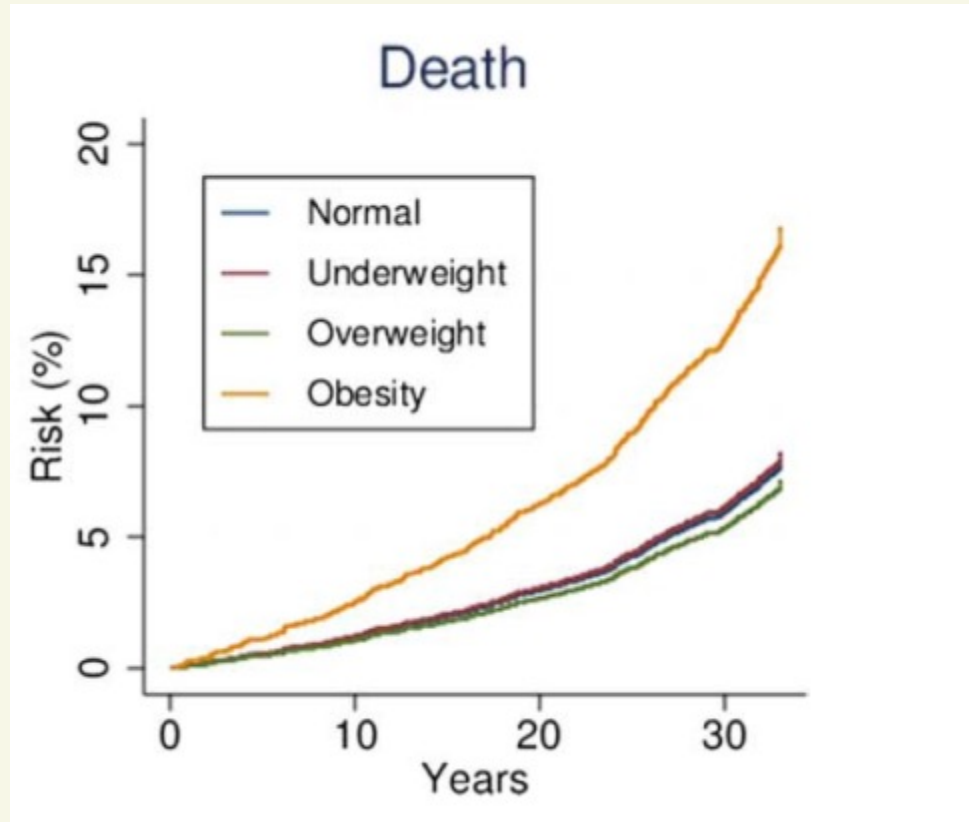
Om 100 år sidder vi alle sammen i et rumskib og er på vej mod en fjern planet. Maden vil ikke mere være rugbrød og flæskested, man kan nøjes med at tage en pille en gang om ugen, så er der heller ikke noget, der hedder opvask. I det hele taget vil det være røvkedeligt at være hjemmegående.

Citat fra danske skolebørns stile.

Pointer

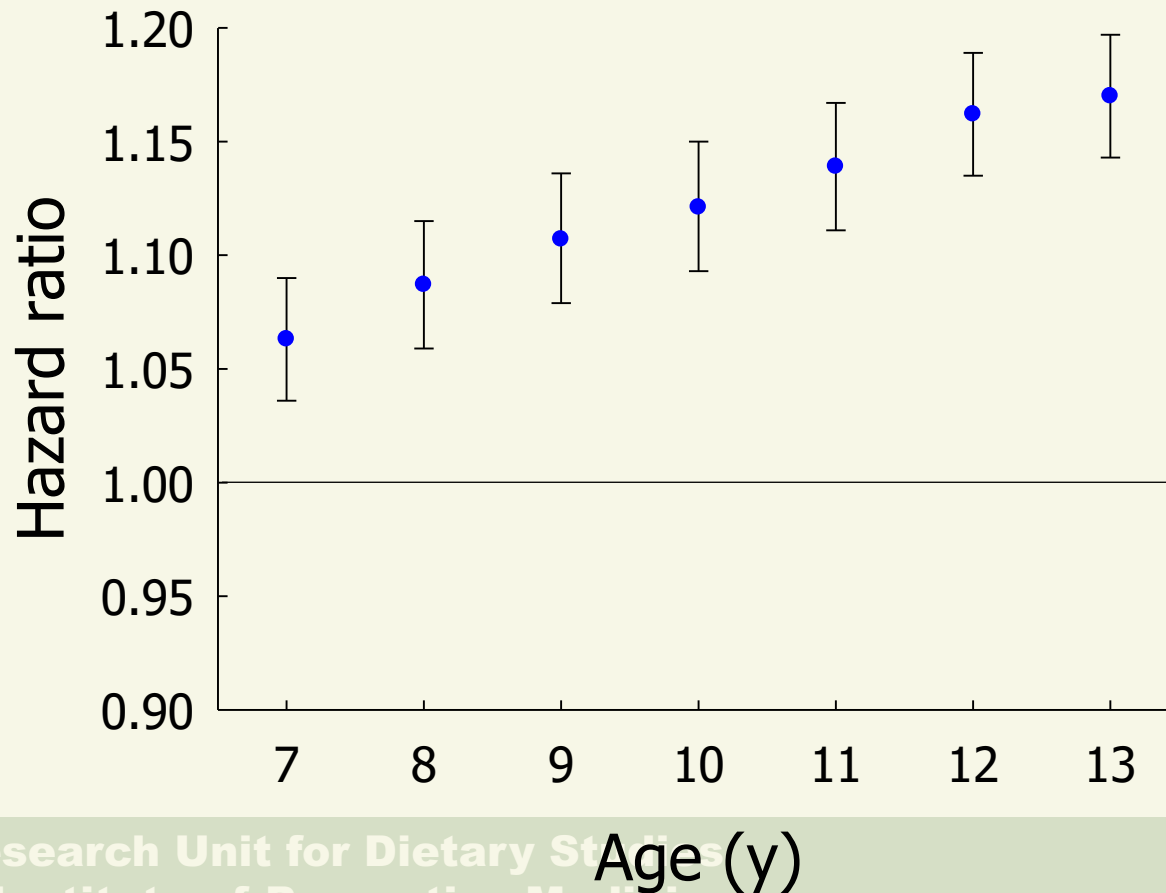
- 1) Vi har ikke viden om hvordan vi forebygger at børn (eller voksne) med normalvægt kan undgå at udvikle overvægt
- 2) Vi har ikke viden om hvordan vi *effektivt* behandler børn (eller voksne) for deres overvægt/fedme
- 3) Meget tyder på at der ikke er kommet mere overvægt og fedme blandt danske børn og unge de seneste 20 år
- 4) Udviklingen i fedme er sket i faser, og udviklingen synes at knytte sig til fødselsår snarere end kalenderår
- 5) Måske har vi en stigning i snarlig vente

Body mass index in young adulthood and cumulative incidence (risk) of death before age 55 years.

M. Schmidt et al., "Obesity in young men, and individual and combined risks of type 2 diabetes, cardiovascular morbidity and death before 55 years of age: a Danish 33-year follow-up study," *BMJ Open*, no. 3 (2013)

Sammenhængen mellem fedme i barndommen i aldrene 7-13 år og risiko for hjertekarsygdom i voksenalderen (139,857 drenge) fra Skoleundersøgelserne

Skal vi lege?

- **Børn helt ned til 3-års alderen har negative holdninger om legekammerater med fedme**

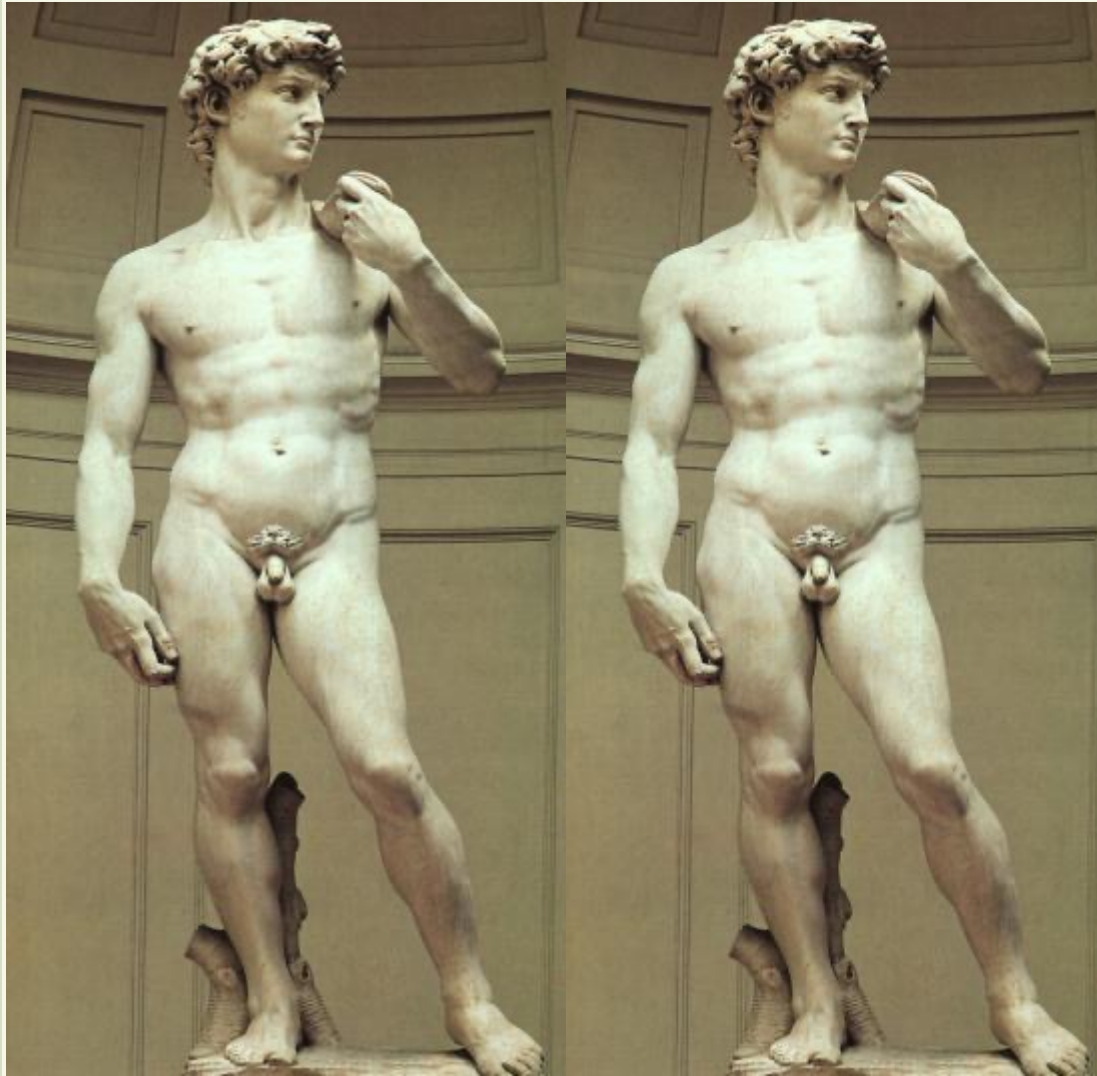
- **Børns negative holdninger til kammerater med fedme øges som børnene bliver ældre**

Udstødelse, fordomme, forskelsbehandling, foragt...skolelærere

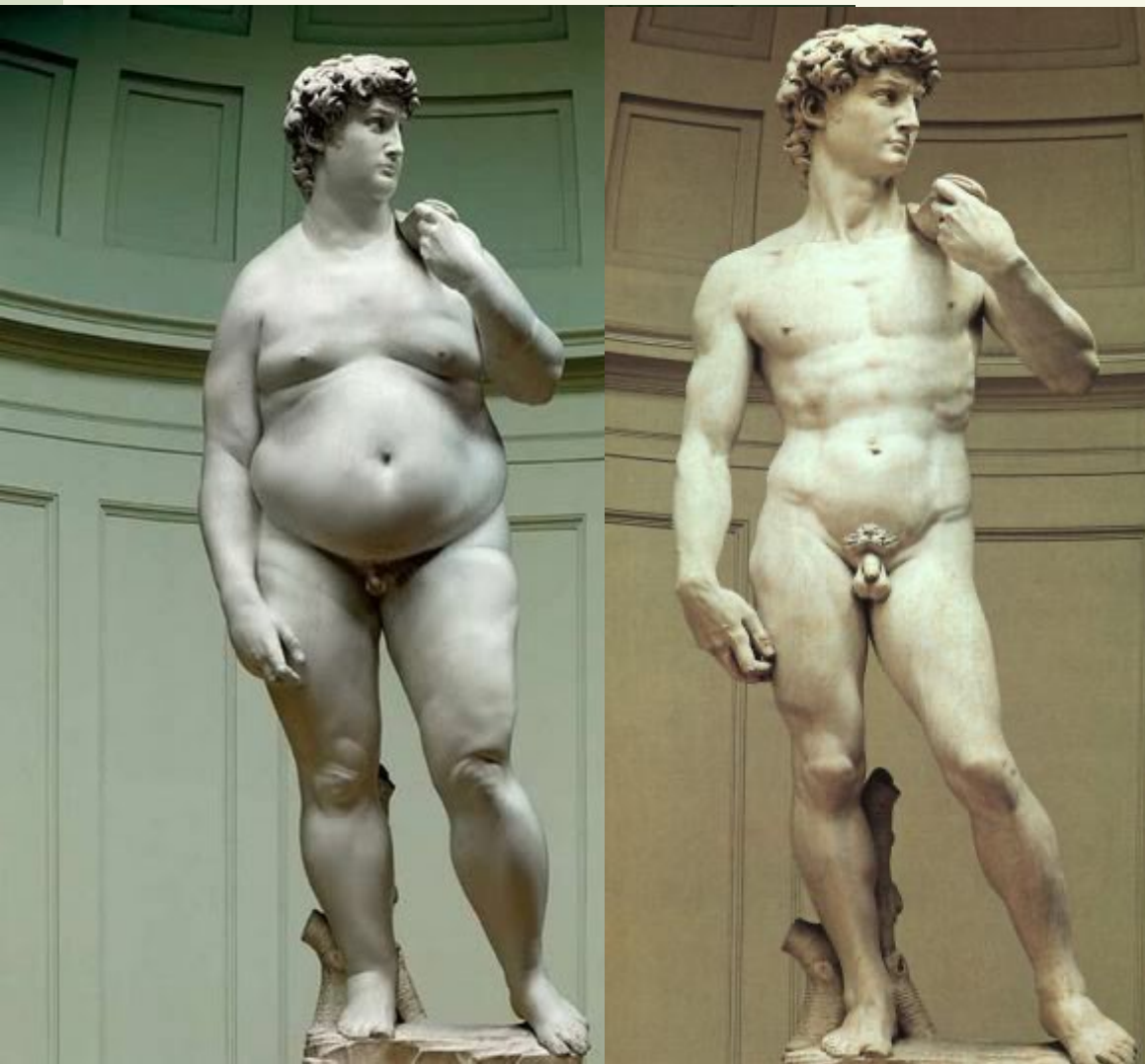
- Mere sjuskede
- Mere uligevægtige
- Ringere muligheder for succes
- Familieproblemer
- De kan ikke styre sig..
- De har psykologiske problemer

Newmark-Sztainer et al,

Price et al,

tvillinger

Studier af
diskordante
danske
tvillinger

- Selv
enæggede
tvillinger kan
være
forskellige..

From among 34,944 twin individuals in the Danish Twin Registry, aged 20–50 years in 2002, 146 adult same-sexed twin pairs discordant for BMI were identified and invited for an interview and a physical examination.

A total of 100 complete pairs participated and were included in the analysis.

All were normal weight as children

Having been a victim of bullying in school was assessed by means of the Olweus Bully/Victim Questionnaire (OBVQ)

Parental antipathy and neglect was measured by The CECA.Q instrument

Omsorgssvigt øger risikoen for fedme i voksenalderen hos tvillinger der var normalvægtige som børn.

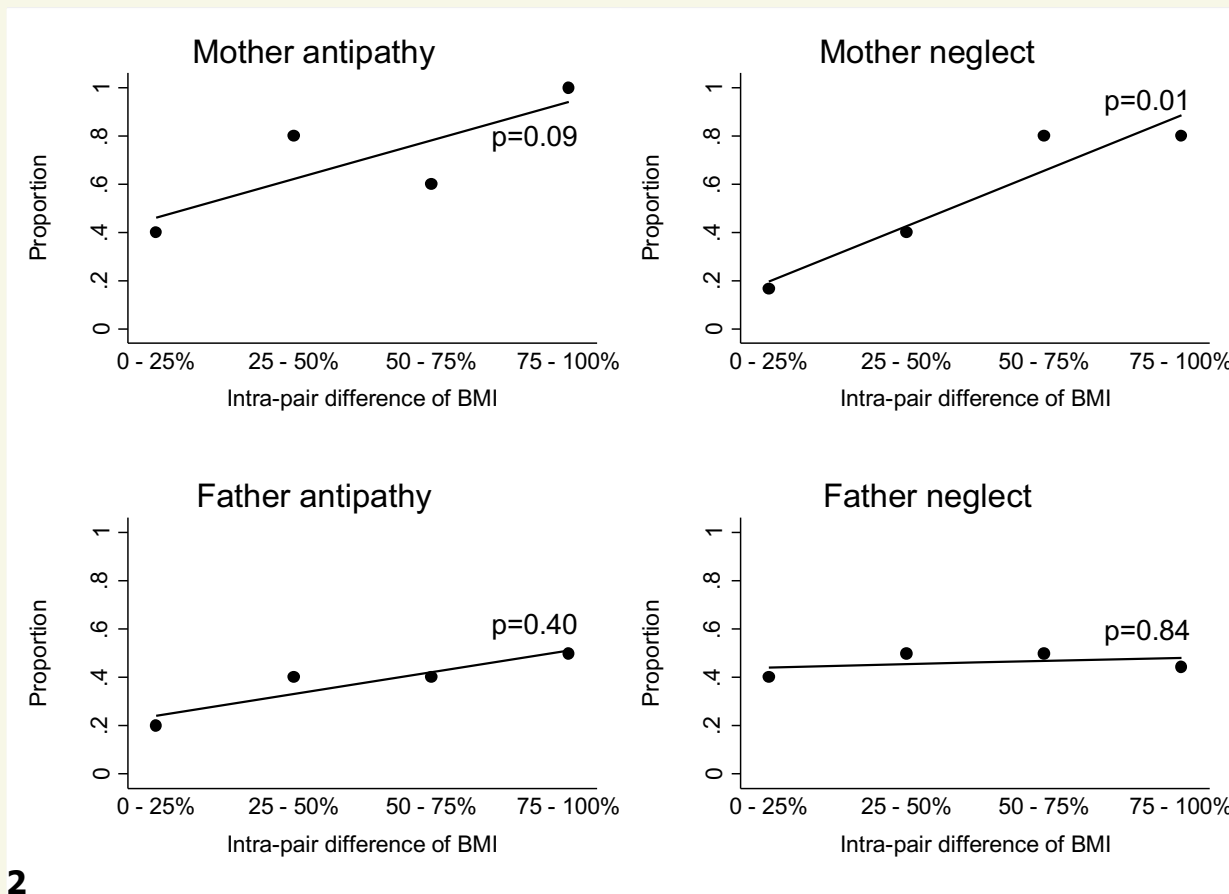

Figure 2

The trend of the proportions with increasing intra-pair comparison of BMI in 2006

Mobning i barndommen øger risikoen for fedme i voksenalderen hos tvillinger der var normalvægtige som børn.

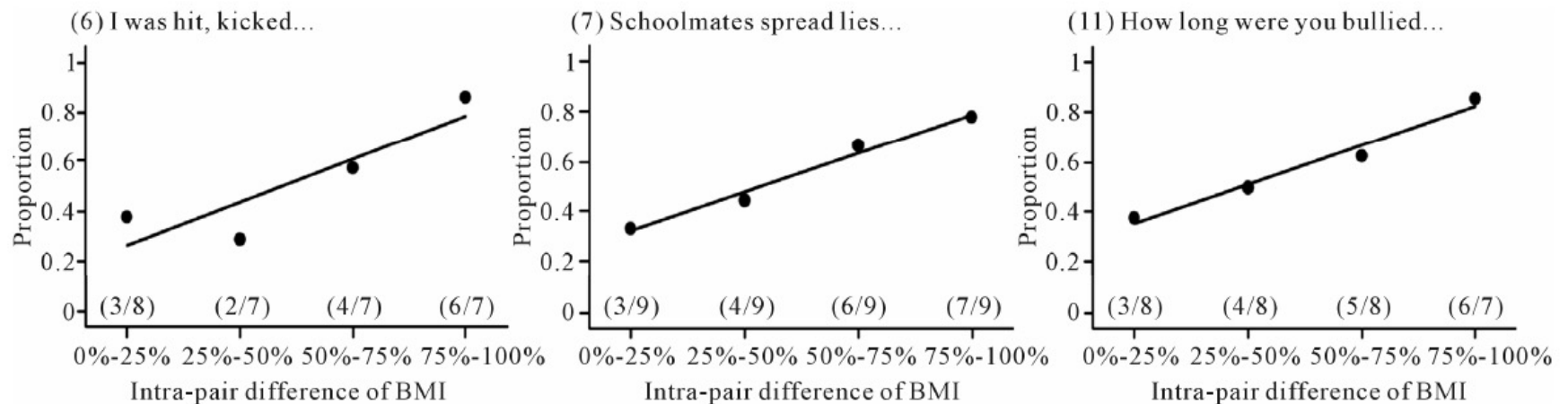

Figure 1. The trend of the proportions with increasing intra-pair comparison of BMI for 3 bully questions at the age of 20.

M. Vámosi *et al.* **Being bullied during childhood and the risk of obesity in adulthood: A co-twin control study.** *Health* 4 (2012) 1537-1545

Pointer

- 1) Vi har ikke viden om hvordan vi forebygger at børn (eller voksne) med normalvægt kan undgå at udvikle overvægt
- 2) Vi har ikke viden om hvordan vi *effektivt* behandler børn (eller voksne) for deres overvægt/fedme
- 3) Meget tyder på at der ikke er kommet mere overvægt og fedme blandt danske børn og unge de seneste 20 år
- 4) Udviklingen i fedme er sket i faser, og udviklingen synes at knytte sig til fødselsår snarere end kalenderår
- 5) Måske har vi en stigning i snarlig vente
- 6) Børn med fedme har metaboliske komplikationer der ligner dem man se hos voksne. Fedme hos børn og unge øger risikoen for tidlig hjertesygdom og død.
- 7) Børn (og voksne) med overvægt og fedme oplever væsentlig stigmatisering og udelukkelse - som måske kan bidrage til udvikling af overvægt eller fastholdelse af etableret fedme.

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

Nej siger Kolding kommune

I Sommeren 2020 besluttede at man i Kolding at droppe vejninger af børn og unge fra 1. klasse og op.

I stedet skal der være større fokus på trivsel og den generelle sundhed

Bekymring for, hvilken betydning vejning hos sundhedsplejersken har for børns selvopfattelse og forhold til mad, krop, vægt, bevægelse og selvværd

Vejningen fylder uforholdsmæssigt meget i samtalerne med sundhedsplejersken
Eleverne sammenligner hvor de ligger på vægtkurverne og bruger det som parameter for, om de er »normale« eller »unormale«.

På rådhuset i Kolding fandt man det paradoksalt, at vi aldrig har haft mere viden om overvægt, vægttab og livsstilsforløb, samtidig med at historisk mange børn og voksne kæmper med forholdet til vægt og mad.

Så for to år siden gik kommunen i gang med at interviewe børn, forældre, lærere og sundhedsprofessionelle om børnenes forhold til mad, krop og vægt.

Ditte Priebe Jønsson

Skolebørn i Kolding har det
seneste år ikke skullet vejes
hos sundhedsplejersken,
men nu tvinger
Sundhedsstyrelsen dem
tilbage på badevægten.....

JydskeVestkysten 13 oktober 2021

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

Ja siger sundhedsstyrelsen

- 1) vægten er en indikator for sundhed og trivsel
- 2) for at kunne gribe ind, inden det normalvægtige barn bliver overvægtige.
- 3) for at forebygge, at det overvægtige barn bliver overvægtig voksen
- 4) for at følge børnenes vægtudvikling på nationalt plan så man kan sætte forskellige indsatser i gang

sundhedsplejerske i Sundhedsstyrelsen, Annette Poulsen

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

**Hvad siger den hidtidige forskning
omkring om det kan være skadeligt
eller gavnligt rutinemæssigt at veje
børnene?**

HHS Public Access

Author manuscript

Health Behav Policy Rev. Author manuscript; available in PMC 2020 August 31.

Published in final edited form as:

Health Behav Policy Rev. 2019 May ; 6(3): 209–218. doi:10.14485/hbpr.6.3.1.

Parent Underestimation of Child Weight Status and Attitudes towards BMI Screening

Jennifer K. Linchey, MPH [Research Specialist], Benjamin King, BA [Researcher], Hannah R. Thompson, PhD, MPH [Research Scientist], Kristine A. Madsen, MD, MPH [Associate Professor]

University of California, Berkeley, School of Public Health, Berkeley, CA

Abstract

Objective: In this study, we identify predictors of parental underestimation of child weight status

Formål

Støtter forældre at der måles højde og vægt i skolerne på deres barn (Screening), og vil de gerne have besked om barnets målinger (reporting).

HHS Public Access

Author manuscript

Health Behav Policy Rev. Author manuscript; available in PMC 2020 August 31.

Published in final edited form as:

Health Behav Policy Rev. 2019 May ; 6(3): 209–218. doi:10.14485/hbpr.6.3.1.

Parent Underestimation of Child Weight Status and Attitudes towards BMI Screening

Jennifer K. Linchey, MPH [Research Specialist], Benjamin King, BA [Researcher], Hannah R. Thompson, PhD, MPH [Research Scientist], Kristine A. Madsen, MD, MPH [Associate Professor]

University of California, Berkeley, School of Public Health, Berkeley, CA

Abstract

Objective: In this study, we identify predictors of parental underestimation of child weight status

Parents of 3rd through 7th grade students (N = 1002) participating in *The Fit Study* completed mailed surveys.

Adjusted Odds Ratios of Parent Preference for School-based BMI Screening and reporting

	BMI Screening ^a		BMI Reporting ^b	
	Odds Ratio	95% Confidence Interval	Odds Ratio	95% Confidence Interval
Parent BMI category^a				
Normal BMI (reference)	-	-	-	-
Underweight (BMI < 18.5 kg/m ²)	0.55	[0.27, 1.12]	0.60	[0.19, 1.90]
Overweight or obese (BMI ≥ 25 kg/m ²)	0.62	[0.44, 0.88]*	0.64	[0.34, 1.19]
Parent perception of child weight status				
About the right weight (reference)	-	-	-	-
Underweight	1.24	[0.72, 2.15]	1.85	[0.59, 5.75]
Somewhat overweight	0.86	[0.62, 1.19]	1.03	[0.58, 1.84]
Very overweight	3.57	[0.77, 16.56]	1.83	[0.21, 15.81]

Adjusted Odds Ratios of Parent Preference for School-based BMI Screening and reporting

	BMI Screening ^a		BMI Reporting ^b	
	Odds Ratio	95% Confidence Interval	Odds Ratio	95% Confidence Interval
Parent BMI category^a				
Normal BMI (reference)	-	-	-	-
Underweight (BMI < 18.5 kg/m ²)	0.55	[0.27, 1.12]	0.60	[0.19, 1.90]
Overweight or obese (BMI ≥ 25 kg/m ²)	0.62	[0.44, 0.88] [*]	0.64	[0.34, 1.19]
Parent perception of child weight status				
About the right weight (reference)	-	-	-	-
Underweight	1.24	[0.72, 2.15]	1.85	[0.59, 5.75]
Somewhat overweight	0.86	[0.62, 1.19]	1.03	[0.58, 1.84]
Very overweight	3.57	[0.77, 16.56]	1.83	[0.21, 15.81]

Adjusted Odds Ratios of Parent Preference for School-based BMI Screening and reporting

Grade of parent's child	BMI Screening ^a		BMI Reporting ^b	
	Odds Ratio	95% Confidence Interval	Odds Ratio	95% Confidence Interval
3 rd grade (reference)	-	-	-	-
4 th grade	0.89	[0.62, 1.26]	0.42	[0.18, 0.97]*
5 th grade	0.97	[0.59, 1.58]	0.42	[0.16, 1.12]
6 th grade	1.33	[0.79, 2.22]	0.29	[0.11, 0.81]*
7 th grade	1.12	[0.66, 1.88]	0.32	[0.12, 0.88]*

Adjusted Odds Ratios of Parent Preference for School-based BMI Screening and reporting

Grade of parent's child	BMI Screening ^a		BMI Reporting ^b	
	Odds Ratio	95% Confidence Interval	Odds Ratio	95% Confidence Interval
3 rd grade (reference)	-	-	-	-
4 th grade	0.89	[0.62, 1.26]	0.42	[0.18, 0.97]*
5 th grade	0.97	[0.59, 1.58]	0.42	[0.16, 1.12]
6 th grade	1.33	[0.79, 2.22]	0.29	[0.11, 0.81]*
7 th grade	1.12	[0.66, 1.88]	0.32	[0.12, 0.88]*

Om forældre var imod screening (vægtmåling af deres barn) afhæng af eget BMI – de med BMI > 25 kg/m² var mindre positive overfor screening end de med normalvægt

Forældres opfattelse af barnets vægt var ikke af betydning for deres holdning til hverken screening eller til reporting

Forældre havde samme holdning til om screening skulle gennemføres eller ej uanset barnets klassetrin, men ønskede ikke besked (reporting) om målingerne jo ældre børnene blev

Research

JAMA Pediatrics | [Original Investigation](#)

Effect of School-Based Body Mass Index Reporting in California Public Schools A Randomized Clinical Trial

Kristine A. Madsen, MD, MPH; Hannah R. Thompson, PhD, MPH; Jennifer Linchey, MPH;
Lorrene D. Ritchie, PhD, RD; Shalika Gupta, MA; Dianne Neumark-Sztainer, MPH, PhD;
Patricia B. Crawford, RD, DrPH; Charles E. McCulloch, PhD; Ana Ibarra-Castro, BA

IMPORTANCE Annually, US schools screen millions of students' body mass index (BMI) and report the results to parents, with little experimental evidence on potential benefits and harms.

[← Editorial page 238](#)

[+ Supplemental content](#)

JAMA Pediatrics | [Original Investigation](#)

Effect of School-Based Body Mass Index Reporting in California Public Schools A Randomized Clinical Trial

Kristine A. Madsen, MD, MPH; Hannah R. Thompson, PhD, MPH; Jennifer Linchey, MPH;
Lorrene D. Ritchie, PhD, RD; Shalika Gupta, MA; Dianne Neumark-Sztainer, MPH, PhD;
Patricia B. Crawford, RD, DrPH; Charles E. McCulloch, PhD; Ana Ibarra-Castro, BA

IMPORTANCE Annually, US schools screen millions of students' body mass index (BMI) and report the results to parents, with little experimental evidence on potential benefits and harms.

[← Editorial page 238](#)

[+ Supplemental content](#)

Question

Does school-based body mass index (BMI) screening and reporting improve weight status or have unintended consequences among diverse students in grades 3 to 8?

Resultater

Rapportering:

Det havde ikke betydning for børnenes BMI om forældre fik eller ikke fik information om deres børns BMI hverken 1 eller 2 år efter undersøgelsen.

Måling:

Eleverne som fik målt vægt/højde blev mindre tilfredse med egen vægt (weight satisfaction)

Eleverne som fik målt vægt/højde udviste i mindre grad bekymrende vægtadfærd (concerning weight control behaviors - dieting/skipping meals) end de der ikke fik målt vægt/højde

Elever med lavt BMI havde en større vægtøgning hvis deres forældre fik information om deres lave BMI

Resultaterne var inkonsistente efter 1 og 2 år...

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

Konklusion

Den hidtidige forskning omkring om det kan være skadeligt eller gavnligt rutinemæssigt at veje børnene er sparsom, ikke gennemført i Dansk eller lignende kontekst, og resultaterne fra udenlandske undersøgelser er hverken stærke eller konsistente.

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

NEJ

- Vi har ikke viden om hvordan vi forebygger at børn med normalvægt kan undgå at udvikle overvægt
- Vi har ikke viden om hvordan man effektivt kan behandle børn med overvægt og fedme

Vejning af skolebørnene skal vi fortsat det?

JA

- vægt er en god indikator for sundhed og trivsel – både hos børn med lav og høj BMI
- Nationale indsatser kræver nationale data
- Danske skoledata har bidraget væsentligt til til vores forståelse af fedmens udvikling og helbredskonsekvenser
- Der mangler viden fra videnskabelige undersøgelser der kan understøtte at det kan være skadeligt eller øge stigmatiseringen at veje børnene

Vi skal undersøge – i dansk kontekst
– om der er negative virkninger ved
at veje børnene

Hvis der er....

Kan vi fx søge andre/nye måder at
kommunikere omkring BMI til børn
og forældre

- undlade at informere om vægten?

Ringe evidens for forebyggelse
og behandling

Kan vi tale om sundhed i stedet
for at fokusere på vægt?

Tak for opmærksomheden

